
Fremtidsrettet for sykehusene

AKTUELT I FORENINGEN

ANNE-KARIN RIME

anne-karin.rime@legeforeningen.no

President

Sykehusutvalget staker ut en mer positiv kurs for spesialisthelsetjenesten. Nå må politikerne ta ansvar og foreta de nødvendige endringene.

Sykehusutvalget, under ledelse av professor Jon Magnussen, avga sin rapport til helseministeren før påske. I grevens tid, vil noen si, gitt uføret landets sykehus befinner seg i. Den krevende situasjonen i spesialisthelsetjenesten er på ingen måte ny, men problemene har kulminert etter pandemien. Og mye tyder dessverre på at det må bli verre før det blir bedre.

Pasientmøtet er grunnsteinen i helsetjenesten. Legeforeningen er derfor en pådriver for at sykehusene må bygges og organiseres slik at det tilrettelegges for gode pasientmøter – og at legene får brukt mest mulig tid til pasientrettet arbeid. I tillegg skal spesialisthelsetjenesten sørge for forskning, opplæring og utdanning av helsepersonell. Men sykehusene har konstant sparekniven på strupen, og lider under dårlig kompetanseutnyttelse, dysfunksjonelle bygg og mangel på målrettede investeringer. Det økonomiske handlingsrommet har krympet bort over tid i statsbudsjettet.

Når rammevilkårene for å løse samfunnsoppdraget er altfor svake, går det daglig utover pasienter, ansatte – og ikke minst tilliten til det offentlige. Vi hører stadig om mer dramatiske kutt i personell, senger og avdelinger. Utdatert og svak infrastruktur, et vedvarende høyt arbeidspress, og et ensidig økonomifokus som overskygger for faglig kvalitet.

Dette er virkeligheten i Sykehus-Norge anno 2023. Men denne negative utviklingen kan ikke fortsette.

Sykehusutvalget peker med rette på at dagens sykehusfinansiering kan føre til at bygging av nye sykehus kommer i gang for sent, at sykehusene blir for små og bidrar til for høyt økonomifokus. Dette er helt i tråd med Legeforeningens analyse. Utvalget foreslår derfor nødvendige endringer av finansieringsmodellen. De burde gått lenger, men forslagene er et viktig skritt i riktig retning.

Legeforeningen er i utgangspunktet imot foretaksmodellen. Selv om utvalget var bundet til modellen, er hovedårsaken til mange av problemene i sykehusene nettopp foretaksmodellen. Modellen konsoliderer makt på det regionale nivået, utøver stor grad av ovenfra-ned-styring og blir en «propp» for viktig informasjon til departement og storting. Sykehusutvalget mener likevel at foretaksmodellen gir mulighet for mer politisk involvering. Men hvis ikke dette reguleres tydeligere, forutsetter nødvendig involvering politisk vilje. Til nå er det lite som tyder på at den politiske viljen er sterk nok. Det er et demokratisk problem.

Det haster med å få snudd den negative utviklingen i spesialisthelsetjenesten. Vi må bygge og organisere sykehusene slik at de legger til rette for gode pasientmøter, og at høy faglig kvalitet prioriteres. Sykehusutvalgets rapport må leses som et bidrag til det, uten at de har hatt mandat til å fjerne foretaksmodellen.

Nå skal utvalgets NOU på høring. Deretter er det politikernes ansvar å følge opp. Tiden er overmoden for endringer.

Publisert: 24. april 2023. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.06.11

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 5. juli 2026.